

VAN UITDAGEND LEREN NAAR EEN GROWTH MINDSET

I cannot yet

Waarom denken jonge mensen dat leren saai is? Waarom kiezen leerlingen de gemakkelijke weg? Voor James Nottingham, bedenker van de Learning Pit, is het streven duidelijk: 'I cannot', wordt 'I cannot yet'. Leren moet per definitie uitdagend zijn. Dat is de onderwijsfilosofie die hij van Australië tot Zweden met succes verkondigt. Volgens hem wordt niemand briljant geboren, maar kan wel iedereen tot grote hoogten stijgen.

Op 5 oktober organiseerden Platform Mindset, Bazalt, HCO en RPCZ in de Eenhoorn te Amersfoort een conferentie om alle leraren op het hart te drukken dat het 'hebben' van een growth mindset een van de belangrijkste voorwaarden is om veel op school te leren. Speciale gast was James Nottingham.

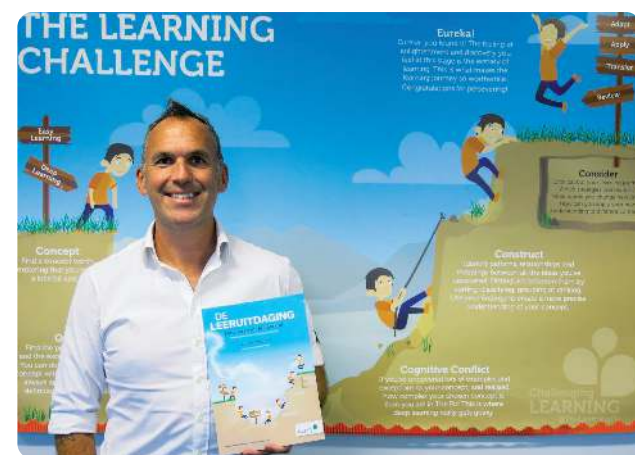
PRAKTISCHE WERKVORM

Voor wie het misschien nog niet weet: de Learning Pit is een leerkuil, een wereldwijd gebruikte tool om het aangaan van uitdagingen, dialoog, metacognitie en een groeimindset aan te

moedigen. Het is een praktische werkvorm die gebaseerd is op recent onderzoek. Nottingham schertsend: 'Leerlingen noemen het ook wel eens de *Hall of Pain*. Kiezen voor de gemakkelijke weg is uit den boze.' Hij baseert zich daarbij onder andere op onderzoeken van onderwijswetenschapper John Hattie. 'Zijn baanbrekende onderzoek toont bijvoorbeeld aan dat je leerlingen niet zelf moet laten kiezen. Als leerlingen zelf mogen kiezen, dan gaan ze voor de weg van de minste weerstand. Dan doen ze precies waar ze goed in zijn. Dat is veilig, maar je leert niets.'

Leraren gaan volgens Nottingham flink in de fout als ze leerlingen voor dit gedrag belonen. In zijn nieuwste boek *De Leeruitdaging* (bewerking en vertaling van de Engelse uitgave *The Learning Challenge*) leert hij docenten om hier op een goede manier mee om te gaan. 'Hoe krijg je leerlingen uit de comfortzone en in de *learning focus*? Zeg als leraar niet dat het gemakkelijk is. Dan is het saai. Zeg ook niet dat het moeilijk is. Dat is ook demotiverend. Probeer leerlingen op een goede manier uit te dagen. Als iets uitdagend is, is het interessant.'

Nottingham heeft de lachers op zijn hand als hij het voorbeeld geeft van een peuter van net een jaar oud die wil gaan lopen. Met vallen en opstaan bereikt hij zijn doel. Geen enkel kind zal zeggen: 'I'm not a walker. Maybe later.' En als de kleuter twee jaar later wil leren fietsen, dan doet hij dat met dezelfde vastberaden-

heid. 'Omgaan met tegenslag, leren van je fouten, opnieuw proberen is de essentie van leren. En het is aan de ouders en de leraren om ervoor te zorgen dat deze grenzen telkens verlegd worden. Zo creëer je een *growth mindset*.'

VAN NIET-WETEN NAAR WETEN

In zijn boek *De Leeruitdaging* beschrijft Nottingham in zeven stappen hoe dit proces in zijn werk gaat (zie ook kader). Voor 'diep leren' is het nodig om op de grens te staan tussen weten en niet-weten. De leerling moet erkennen dat hij bepaalde dingen nog niet weet, maar dat die met inzet en de juiste strategie geleerd kunnen worden.

Alle kinderen hebben een duwtje in de rug nodig om verder te komen.

De kern van de Leeruitdaging is de Leerkuil: de situatie waarin de leerling zich bevindt als hij te maken heeft met een cognitief conflict, een strijd tussen ideeën over datgene wat je probeert te begrijpen. 'Het is zeker niet zo dat iemand uit zichzelf over een *fixed* of een *growth mindset* beschikt. Bepaalde ervaringen zorgen ervoor dat je een bepaalde mindset ontwikkelt. Hoe vaker een leerling de Leeruitdaging doormaakt, hoe groter de kans dat hij een *growth mindset* ontwikkelt. Concrete lesplannen, technieken en denktools om leerlingen daarbij te begeleiden helpen daarbij.' In *De Leeruitdaging* beschouwt Nottingham de strategieën die leraren kunnen helpen hun leerlingen uit te dagen om vaardiger en logischer na te denken en vertelt hij ook hoe deze technieken effectiever kunnen worden ontwikkeld.

GEEN TEST ZONDER PRETEST

Volgens Nottingham kunnen we nog grote stappen vooruit maken. Het is zijn stellige mening dat nog veel te veel opdrachten niet bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. Eén van zijn ideeën: geen test zonder pretest. 'Als een leerling een tien haalt voor een proefwerkje, dan zegt dat niets. Het kan zelfs negatief werken als je hem of haar daarvoor positief belooft. Het gaat erom wat hij in de afgelopen periode geleerd heeft. Het proces is belangrijk. Welke stappen moet een leerling zetten om een bevredigend resultaat te laten zien?' Dat is volgens hem de essentie van leren.

Het grote wederzijdse respect heeft er ongetwijfeld toe bijgedragen dat professor John Hattie (*Leren zichtbaar maken*) het voorwoord geschreven heeft voor *De Leeruitdaging*. Beiden weten dat de juiste motivatie een zeer grote impact op het leren van de leerling heeft. Of zoals Nottingham het zegt: 'Geen enkele voetballer, actrice of ballerina heeft uit het niets de top bereikt. Duizenden uren training zijn daaraan voorafgegaan. Heel veel discipline en doorzettingsvermogen zijn daarvoor nodig. Maar geef ook eens die jongen of dat meisje een kans die daar wel voor in is, maar nog niet durft. Zorg dat hij of zij zijn of haar angsten overwint. Werk stap voor stap aan het beoogde resultaat. Alle kinderen hebben een duwtje in de rug nodig om verder te komen.'

TEKST FRANK STIENISSEN

DE LEERUITDAGING VISUEEL GEMAAKT

Van zowel de Leeruitdaging als de Leerkuil zijn posters gemaakt. Bij de poster van de Leerkuil staat het gevoel van de leerling centraal. De Leeruitdaging beschrijft de fasen van het leerproces bij diep leren:

- *Concept*: In deze fase kiest de leerling een onderwerp waar hij of zij al iets van afweet en nog meer over wil weten.
- *Vraag*: In deze fase vindt de leerling de problemen met de nuances van en de uitzonderingen op het concept.
- *Cognitief conflict*: In deze fase komt de leerling in de Leerkuil terecht, omdat hij veel uitzonderingen heeft gevonden en ontdekt heeft dat het concept complex is.
- *Betekenisgeving*: In deze fase merkt de leerling de patronen, relaties en betekenissen op tussen de ontdekkingen.
- *Eureka*: In deze fase heeft de leerling de problemen opgelost.
- *Definitie*: In deze fase geeft de leerling een zo doordacht mogelijke definitie van het concept.
- *Reflectie*: In deze fase kijkt de leerling terug op het leerproces.

Download of bestel een poster van de Leeruitdaging op www.bazalt.nl/poster-leeruitdaging. Daar kun je ook een gratis hoofdstuk uit het boek *De Leeruitdaging* downloaden.